

Становище

От: д-р Пламен Димитров Чипев, професор в
**Институт за икономически изследвания при Българската академия на науките и
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“**,
научни специалности Икономика и управление,
Народно стопанство, Политическа икономика

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика на транспорта (воден и въздушен транспорт)“, обнародван в Държавен вестник, бр. 44 от 19.05.2023 г.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на секция „Регионална и секторна икономика“, на основание чл. 4 от Закона за развитието на академичния състав на Република България, чл. 86 от Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН и съгласно решение на НС на ИИИ при БАН – Протокол № 7 от 12.07.2023 г. Включен съм в състава на Научното жури по конкурса съгласно заповед № 365/18.07.2023 г. на Директора на Института за икономически изследвания при БАН.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

Единствен кандидат в конкурса е гл. ас. д-р Петя Делчева Коралова – Ножарова, секция „Регионална и секторна икономика“ на Института за икономически изследвания при Българска академия на науките. Тя има **бакалавърска** и **магистърска** степен от УНСС (икономика на транспорта), 2008/2009 г., а също и магистър по икономика от Университет по приложни науки ВФИ Виена (2009). През 2010-13 г. е редовен докторант и придобива ОНС „доктор“ в УНСС. Доктор Коралова-Ножарова работи като асистент и главен асистент във Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“, гр. София, като през 2019 г. е зам. ръководител на катедра „Икономика и счетоводство в транспорта“.

Водила е лекции и упражнения във ВТУ и УНСС по „Икономика на транспорта“, „Планиране и прогнозиране“, „Търговска експлоатация в транспорта“, „Международен транспорт“ и др. От ноември 2020 г. и досега е гл. асистент и научен секретар в секция „Регионална и секторна икономика“ на Института за икономически изследвания при БАН.

Д-р Петя Коралова-Ножарова има опит в държавната администрация – ИА „Автомобилна администрация“ и Оперативна програма „Транспортна свързаност 2021-2027 г.“ към Министерство на транспорта и съобщенията и експертен опит в областта на синдикалната практика в рамките на проект „Партньорство в дигитална среда“. Владее английски ез. на професионално и немски ез. на високо ниво.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Таблица за изпълнение на националните минимални изисквания

Групи	Показатели	Мин. нац. изисквания	Изпълнение
А	1.Защитен дисертационен труд.	50	50
В	3. Хабилитационен труд/монография	100	100
Г	4-10. публикации	230	297,5
Д	11-13. Цитирания	70	160
	Общо	450	607,5
Допълнително изискване за заемане на академична длъжност „доцент“			Изпълнение
Групата показатели Г (публикации) задължително да включва поне 2 публикации в реферирани и индексирани издания SCOPUS или WoS			3 броя Scopus

Както е видно от горната таблица, гл. ас. д-р Петя Коралова-Ножарова не само покрива, но и надвишава минималните национални изисквания и Допълнителните изискванията по Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН.

4. Характеристика на представените научни трудове

Представената за конкурса научна продукция на гл. ас. д-р Петя Делчева Коралова – Ножарова включва 20 публикации – **16.5** с оглед, че 7 са в съавторството - от тях 2 монографични изследвания, 2 студии, 7 статии и 9 доклада. Три от публикациите са в издания реферирани в **Scopus** (едната, под печат, е снабдена с необходимата служебна бел от гл. редактор).

Научната продукция на д-р Коралова-Ножарова е съсредоточена в няколко групи проблеми по темата на конкурса:

1. Конкурентоспособност и ефективност на морския и вътрешно-воден транспорт. Тук се включват монографията, представена като основен хабилитационен труд, която се занимава с теоретичните проблеми на конкурентоспособността на морския транспорт и ефективните форми на конкуренция и статия за институционалната среда на морския транспорт - 1.1, 6.3.

2. Проблеми свързани с необходимостта от управление и преодоляване на екзогенните икономически шокове в отрасъла, като пандемията от КОВИД-19, политическата криза и несигурната бизнес среда. Тук спадат статиите – 6.2, 6.3.

3. Въпроси на цифровизацията в отделните видове транспорт – фактори обуславящи развитието, пречки които го затрудняват, резултати и пр. - 7.1, 6.3, 6.4 и 1.1;

4. Проблемите на човешките ресурси, трудовия пазар и корпоративната социална отговорност в различните отрасли на транспорта – 8.1, 8.6, 8.7.

5. Въпросите на влиянието и резултатите от приложението на дейности за климатична неутралност, зеления преход, устойчивата и кръговата икономика при отделните видове транспорт – 8.3, 8.4, 8.5.

По-голямата част от представените публикации на д-р Петя Делчева Коралова – Ножарова са самостоятелни. Представени са разделителни протоколи за статиите със съучастие. Всички публикации напълно съвпадат с проблематиката на обявения конкурс.

Д-р Коралова-Ножарова е представила доказателства за 18 броя **цитирания** на своите работи в различни научни издания. Нейни трудове са цитирани 4 пъти в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази и още 6 в монографии и колективни томове с научно рецензиране. При проверката в **Scopus**, открих и още едно съвсем ново цитиране от 2023г.,

което не е посочено в справката и с което общата сума на точките на кандидата по този показател достига **175**, което надвишава изискванията за заемане на акад. длъжност „доцент“ над два пъти. Тези цитирания са отлична атестация за известността на кандидатката в научните среди и за влиянието ѝ за развитие на теорията и практиката на разглежданата проблематика.

5. Основни научни и научно-приложни приноси на кандидата

Анализът на съдържанието на представените за конкурса публикации позволява да се посочат основните приноси в трудовете на гл. ас. Ножарова. Те са изведени в рамките на разработваната тематика, която посочих по-горе.

1. В полето на конкурентоспособността са изведени приноси от двата вида. С характер на научен принос е предложената дефиниция за конкурентоспособност на морския транспорт в България и идентифицираните ефективни форми на конкуренция за подобряване на неговите пазарни позиции. В научно-приложен план, пък, е оценката на конкурентоспособността на морските ни портове спрямо няколко други порта от Черно, Балтийско и Адриатическо море по отношение на: товарооборот, коефициент на използване на капацитета, численост на персонала, производителност на труда и инвестиционна активност на пристанищните оператори.

2. В полето на управлението на неблагоприятните фактори, научен принос е реализиран чрез разработване на модел за оценка на пречките и възможностите за интегриране на вътрешноводния транспорт на България към мултимодалната транспортна мрежа на Европа. Доказва се, че текущото състояние на речните портове е пречка за тази интеграция.

3. Научно-приложен принос е оценката на ефектите от пандемията от КОВИД-19 върху процеса на дигитализация на човешките ресурси при управление на инфраструктурни обекти на водния и въздушен транспорт, който се реализира едновременно в полетата на преодоляване на екзогенните икономически шокове и въпросите на дигитализацията в транспорта.

4. В полето на дигитализацията в транспорта научен принос е разкриването на факторите оказващи влияние върху степента на приложение на информационни и комуникационни технологии в основната дейност на българските въздушни оператори: краткосрочната ликвидност, разполагаемите ресурси, производителността на труда и др.

5. Научен принос е и разработената теоретична матрица за приложение на концепцията за корпоративна социална отговорност в транспортния сектор в съответствие със специфичните особености на отделните видове транспорт.

6. В последната проблемна област - Приоритети на Европейския зелен пакет и Националния план за възстановяване и устойчивост, възможности и ограничения за сектор транспорт – са реализирани няколко приноса от научно-приложен характер - оценен е рискът от зависимост на транспортния сектор от изкопаеми горива и високият дял на отделяните вредни емисии от видовете транспорт; анализирана е система от показатели, които разкриват степента на устойчиво развитие на европейската транспортна система; идентифицирани са възможности за постигане на климатична неутралност по отделни видове транспорт като използване на алтернативни горива, включване в Европейската схема за търговия с емисии; приложение на електрически подвижен състав.

Намирам, че формулираните тук постижения, както и другите посочени в представената от д-р Коралова – Ножарова справка, са нейни собствени и оригинални приноси.

6. Бележки и препоръки

Нямам бележки по представените материали и кандидатурата на д-р Ножарова. Имам препоръка, предвид сериозния преподавателски опит, който кандидатката има от работата си в университети смятам, че е добре да положи усилия да запази и развие този опит, като се включи в

някоя от магистърските или докторантската програми, които Института за икономически изследвания при БАН развива. Смятам, че това освен, че ще бъде полезно за институцията, но и успешно ще допълни научно-изследователската ѝ кариера.

7. Заключение

Научноизследователската работа, както и преподавателският и експертен опит на гл. ас. д-р Петя Коралова-Ножарова отговарят на всички изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото приложение, както и на допълнителните изисквания на Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Научните ѝ трудове са разработени на високо академично равнище, посветени на значими проблеми и съдържат важни научни и научно-приложни приноси в научната област на конкурса.

Това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за избора на гл. ас. д-р Петя Делчева Коралова-Ножарова за заемането на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика на транспорта (воден и въздушен транспорт)“.

26.08.2023 г.

Подпис:

София

/проф. д-р Пламен Чипев/